

СТАНОВИЩЕ

за

дисертация за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

на Константин Колев

на тема

АРХЕТИПЪТ НА ПЪТЯ В СКАНДИНАВСКАТА МИТОЛОГИЯ И ИЗКУСТВО

от

доц. д-р Оксана Минаева

Северът е бил винаги енигма за Юга, както и обратното, в архетипните представи за природата, света и космоса в миналото и дори и днес, мислен и разбираен почти винаги в измеренията на рамката на бинарната опозицията свой-чужд, близък-далечен, различен-сходен.

Появата на дисертация с такова заглавие в научните изследвания у нас би била учудваща поради разстоянието - географско и културно, както и поради спецификата на проблематиката, занимаваща европейската наука още от зората на индоевропеистиката, без да се отива още по-назад към древните автори като Питий, Полибий, Страбон, Плутарх. От друга страна полета на научните изследвания се контаминират все повече и повече - всяко едно, заемайки територии като обект на изследване, терминологичен апарат, методология и подходи от другите, в стремежа за по-обединена и пълноценна картина на сложните и разнообразни явления в човешкия живот. Така че от гледната точка на **значимост на дисертацията**, безспорна е необходимостта от разширяването на тематичния обхват, както и на включването на нови художествени проблеми и произведения във фокуса на изследванията върху средновековното българско изкуство. Погледната от тази гледна точка дисертацията има своята релевантност към включването и в българската наука, още повече, че докторантът е съумял все пак да предложи разработка, която категорично мотивира необходимостта от привличането на нови дискурси към стари и нови постановки в публикациите, посветени на историята на българското изкуство.

Приносният характер на дисертационния труд се изразява на първо място в приложения интердисциплинарен подход при прочита и съпоставянето на различни текстове – словесни, визуални, ритуални и на второ място - в намерението на автора да ги съотнесе към реални исторически и културни явления в миналото, какъвто е пътят на викингите на юг.

В дисертацията си докторантът Константин Колев очертава митическата топография на движението по пътя - от една страна въз основа на словесните и литературните извори и от друга - неговите реални граници според рунически камъни и надписи за пътуванията на викингите в Източна Европа и Византия и намерените артефакти. Класификацията на изворите разграничава и коментира възможностите за извличане на дадена информация. Въпросът е - до каква степен те дават представа за даденото явление, описано в митопоетичен изказ или чрез визуална формула и е ясно, че носената от тях информация не съвпада, а по-скоро се допълва. В този смисъл опитът на

докторанта да ги обедини в една рамка и модел на изследване, заслужава да бъде адекватно оценен.

От гледна точка на адекватност на съдържанието спрямо поставените цели и задачи - акцент в дисертацията е поставен върху пътя на юг като част от пътя на Изток от Скандинавия. Тук трябва да се оцени приносът на докторанта към темата „викингите на Балканите“, която набира скорост на развитие, но една същностна част от смисъла на цялостния архетипен конструкт е даже повече насочен в посока на Изток. Липсва диференциране на сведения от писмените и материалните свидетелства именно от тази перспектива, а това трябваше да бъде по-отчетливо показано в дисертацията. От друга страна това е същевременно и една друга възможност за разширяване на изследванията по темата на дисертацията по-нататък.

Като недостатък на работата може да се посочи понякога неизчистения изказ на формулировките на автора, който се дължи колкото на етапа на неговото навлизане в проблематиката на историята на изобразителното изкуство, толкова и на недокрай утвърдената методология и терминология както в самото изкуствознание, така и в хуманитаристиката относно редица идеи, постановки и интерпретации на културата от т. нар. „архаична епоха“ и съответващото ѝ миторитуално съзнание.

Въпреки направените забележки, значението на този дисертационен труд е безспорно и с приносен характер. Поради факта, че е един от първите от подобен род в областта, той притежава и оригиналност и предполага възможности за по-нататъшно развитие на тази тематика в науката.

Предлагам на комисията да присъди на Константин Колев образователната и научна степен „доктор“.

Доц. д-р Оксана Минаева
Нов български университет

